

Elméleti és módszertani lehetőségek az irodalmi onomasztikában — Tulajdonnevek Szilágyi István műveiben (Különös tekintettel Hollóidó című regényére)

Tóth László

Disszertációm középpontjában az irodalmi onomasztika kutatásának lehetőségei állnak. Magyarországon a XX. század közepe óta tapasztalható erősödő érdeklődés az ún. irodalmi névadás témája iránt. Dolgozatomban ezt a témát szeretném gazdagítani a külföldi szakirodalomban fellelhető elméleti és módszertani lehetőségek bemutatásával, illetve ezeknek egy saját kutatásban való alkalmazásával. Elsősorban olyan kutatásokat vettem alapul, amelyeknek az eredményei még nem kerültek be a hazai szakirodalomba.

Az irodalom és a tulajdonnév, illetve a kultúra szoros kapcsolatáról szóló bevezető után disszertációm első részében az irodalmi onomasztika alapfogalmait mutatom be. Részletezem a magyar kutatások terminológiai problémáit, és ajánlást teszek e terminusok tisztázására.

A dolgozat következő részében áttekintem a tulajdonnév jelentéséről szóló fontosabb logikai és a nyelvfilozófiai írásokat, különös tekintettel a fikcionális tulajdonnevek jelentésére.

Ezután ismertetem az irodalmi szövegek tulajdonneveinek legfontosabb tipológiáit, és egy módosított, új tipológiát javaslok, amely az általam tisztázott alapfogalmakra épül.

A fikcionális tulajdonnevek szerepköreiről szól a következő fejezet. Bemutatom Dieter Lamping rendszerét, amelyet a hazai szakirodalom eddig figyelmen kívül hagyott. Az egyes szerepkörök ismertetését jellemzően magyar irodalmi példákkal illusztrálom. Ezzel a magyar kutatások módszertani megújításához szeretnék hozzájárulni.

A dolgozat további részében az elméleti és módszertani újításokat egy saját elemzésben hasznosítom. Szilágyi István Hollóidó című regényének tulajdonnévanyagát dolgozom fel. A neveket a saját tipológiám szerint rendszerezem, majd a regényben betöltött szerepköreiket vizsgálom.